

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

ZÁKON O ZDRAVOTNÍCH POJIŠŤOVNÁCH

věcný záměr

21.3.2012

Ing. PETR NOSEK
náměstek pro zdravotní pojištění

Hlavní problémy současné právní úpravy

- **Nedostatečné a nejasné vymezení podmínek pro vznik a zánik zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven.**
- **Nedostatečně vymezené podmínky fungování zdravotních pojišťoven.**
- **Nedostatečně upravené povinnosti vůči pojištěncům.**
- **Nevhodné vymezení rolí a zodpovědností orgánů zdravotních pojišťoven.**
- **Neexistence subjektu dlouhodobě odpovědného za činnost zdravotní pojišťovny.**
- **Neodůvodněné rozdíly v právní úpravě postavení a činnosti Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR a zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven.**
- **Nedostatečně upravený a nejasně vymezený dohled nad činností zdravotních pojišťoven.**

Cíle, kterých má být prostřednictvím této právní úpravy dosaženo

- **prosazování a ochrana veřejného zájmu na bezproblémovém fungování zdravotních pojišťoven,**
- **efektivní dostupnost zdravotních služeb,**
- **vytvoření jasné zodpovědnosti a systému kontroly plnění povinností zdravotních pojišťoven, zejména v oblasti zajištění nároku pojištěnce**
- **definování smysluplného prostoru pro konkurenci zdravotních pojišťoven při zajištění nároku na zdravotní péči pro jejich pojištěnce**
- **jasné definování subjektu (Ministerstvo zdravotnictví a Kancelář zdravotních pojišťoven), který dohlédne na zajištění efektivního fungování zdravotní pojišťovny a kvalitu služeb jejím pojištěncům,**
- **jednotná právní úprava pro všechny zdravotní pojišťovny, neboť některé výjimky Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky v zákoně č. 551/1991 Sb. jsou již neopodstatněné – jedná se např. o činnosti, které tato pojišťovna vykonává a které přejdou na Kancelář, o obsazení dozorčí a správní rady, tvorbu rezervního fondu a také preventivního fondu apod.,**

Specifická povaha zdravotních pojišťoven a rozsah spravovaného majetku vyžaduje:

- **detailní a promyšlenou úpravu jejich vzniku, činnosti a případného zániku**
- **právní formu kompatibilní s právním řádem ČR a zajišťující transparentnost hospodaření a jasnou zodpovědnost členů statutárních orgánů**
- **stanovení podmínek provozování veřejného zdravotního pojištění (licence)**
- **nastavení motivací:**
  - k efektivnímu hospodaření s finančními prostředky
  - k řádnému plnění nároku pojištěnců z veřejného zdravotního pojištění
  - k zajištění práv poskytovatelů zdravotní péče
- **definování role státu, zdravotních pojišťoven a samosprávných orgánů (krajů) při tvorbě sítě poskytovatelů**
- **dostatečné vnitřní a vnější kontrolní mechanismy**

- **zdravotních pojišťovny**

- = veřejnoprávní právnické osoby sui generis zřizované na základě zákona
- sídlo v ČR, předmětem činnosti je provozování veřejného zdravotního pojištění, k čemuž musí mít licenci udělovanou MZ

- **Charakteristika:**

- povinná neziskovost
- Důvod: ZP hospodaří s veřejnými prostředky určenými na zdravotní péči
- zůstatky na fondech se převádí do dalšího roku
- ÚOHS → ZP nejsou soutěžiteli ve smyslu hospodářské soutěže

Orgány ZP:

- **posílení role a odpovědnosti managementu a dozorčích rad ZP**
- **zainteresovanost na výsledcích hospodaření ZP**

Představenstvo:

- **Statutární orgán pojišťovny, minimálně 3 členové, na 4 roky**
- **Složeno z**
  - ředitele (=předsedy představenstva), volen DR na návrh člena DR
  - odborných ředitelů, volených DR na návrh ředitele

Dozorčí rada

- **Odlišné pojetí, primárně kontrolní orgán, nahrazuje „majitele“**
- **Tripartitní princip (ale zástupce pojištěnců nenavrhují jen odbory)**
  - pojištěnci, zaměstnavatelé a stát (1/3 + 1/3 + 1/3)

Další návrhy:

- **možnost zakládat dceřiné společnosti**
  - zdravotní připojištění, komerční pojištění
- **nový subjekt → Kancelář**
  - převezme agendu CMÚ, NRC a činností VZP ČR, které vykonává pro všechny zdravotní pojišťovny
- **zavedení nominálního pojistného = zavedení prvku skutečného pojištění**

Licence k provozování zdravotní pojišťovny

Orgánem dohledu je Ministerstvo zdravotnictví.
Ministerstvo zdravotnictví také rozhoduje o udělení licence.

- **žadatelem o licenci budou moci být pouze právnické osoby**
- **žadatel o licenci je povinen splatit kauci**
- **zdravotní pojišťovna vzniká dnem, ke kterému byla zapsána do rejstříku**
- **všechny požadavky, které musí žadatel splnit, musí být splněny po celou dobu účinnosti licence.**
- **licence zdravotní pojišťovny je účinná pro celé území České republiky**
- **licence se uděluje na dobu neurčitou**
- **licence může být odejmuta v případě, že u zdravotní pojišťovny nastanou skutečnosti předvídané zákonem**
- **licence není převoditelná na jinou osobu, ani nepřechází na právního nástupce zdravotní pojišťovny**
- **Zákon povoluje možnost přeměny zdravotní pojišťovny jedině sloučením nebo rozdělením odštěpením. Licence zůstává původní zdravotní pojišťovně, jestliže nadále splňuje podmínky podle tohoto zákona**
- **Nově vzniklý odštěpený subjekt musí požádat o novou licenci a splnit podmínky pro její udělení**

Opatření v oblasti hospodaření pojišťoven

- **dlouhodobá finanční stabilita a vymahatelnost zákonného nároku pojištěnců (např. způsob přechodu pojištěnce při likvidaci zdravotní pojišťovny)**
- **zabezpečení proti ohrožení finanční stability a výkyvu cash-flow (krátkodobými) nepříznivými vnějšími vlivy**
- **monitorování finančního zdraví a solventnosti zdravotních pojišťoven a včasnou identifikaci rizika úpadku v důsledku nezodpovědného hospodaření s cílem přijetí a realizace nápravných opatření**
- **zabezpečení přesných a včasných údajů o hospodaření zdravotních pojišťoven**
- **regulace hospodaření s prostředky určenými na zajištění nároku pojištěnců**
- **zajištění ekvity péče ve všech regionech, kde má ZP působnost**

Detaily fondového hospodaření budou upraveny prováděcím právním předpisem podobně jako v současnosti.

Solventnost zdravotní pojišťovny

- **schopnost zabezpečit úhradu závazků v čase jejich splatnosti**
  - míra bude stanovena prováděcím předpisem
  - stanoví se i způsob určení hodnoty zdrojů, způsob výpočtu a prokazování požadované míry solventnosti
- **fond minimálních hotovostních rezerv**

Fondové účetnictví zůstane zachováno.

- činnost Centra mezistátních úhrad
- činnost Národního referenčního centra
- činnosti které provádí VZP ČR pro ostatní pojišťovny:
  - centrální registr pojištěnců, pokud nebude zajištěn v rámci JIM
  - registry smluvních poskytovatelů zdravotní péče, včetně nositelů výkonů
  - kapitační centrum
  - vedení zvláštního účtu veřejného zdravotního pojištění, který slouží k přerozdělování pojistného
  - vydávání elektronických formulářů (případně tiskopisů) potřebných pro činnost zdravotních pojišťoven, včetně agendy číselníků
  - vydávání datového rozhraní a metodiky pro pořizování a předávání dokladů od poskytovatelů jednotlivým zdravotním pojišťovnám na základě uzavřené dohody
  - společnou revizní a kontrolní činnost zdravotních pojišťoven
  - provádění analýz vývoje nákladů systému v.z.p. po jednotlivých segmentech a regionech v závislosti na spektru a objemu poskytované zdravotní péče

- **vydávání předchozího souhlasu ve vybraných situacích**
  - vstup nových technologií do úhrad z veřejného zdravotního pojištění
  - použití finančních prostředků fondu minimální hotovostní rezervy
- **veřejnosprávní kontrola hospodaření zdravotních pojišťoven a dohled nad plněním povinností uložených tímto zákonem a zákonem o v.z.p.**
- **dohled nad plněním nároků pojištěnců zdravotními pojišťovnami definovaných zákonem o veřejném zdravotním pojištění**

Ministerstvo dále dohlíží na:

- **soulad provozovaných činností s platnou licencí**
- **plnění opatření uložených zdravotní pojišťovně Ministerstvem**
- **plnění stanovených informačních povinností**

Situace, při kterých musí ZP požádat MZ o souhlas:

- **před plánovaným zřízením dceřiné společnosti**
- **před sloučením zdravotních pojišťoven**

Nápravná opatření a sankce vůči ZP

Možnost uložit odstranění nedostatku nebo uložení sankce při:

- zjištění nedostatků v činnosti ZP
- porušení Zákona o ZP nebo Zákona o v.z.p.

Možná opatření:

- **nařídit mimořádný audit**
- **nařídit pozastavení registrace nových pojištěnců**
- **nařídit pozastavení uzavírání smluv s poskytovateli**
- **vyžadovat, aby zdravotní pojišťovna připravila plán opatření k odstranění nedostatků nebo aby ve stanovené lhůtě zjednala nápravu**
- **nařídit vypracování a realizaci ozdravného plánu**
- **nařídit po vyčerpání všech tímto právním předpisem předepsaných předchozích možností nápravy stavu sloučení zdravotní pojišťovny s jinou zdravotní pojišťovnou**
- **nařídit okamžité zastavení výkonu příslušné činnosti**
- **zavést nucenou správu**

← Dále Zákon zavádí možnost udělit následující sankce:

- **pokuta**

- do výše stanovené zákonem podle závažnosti porušení nebo nedostatků
- zejména pokud zdravotní pojišťovna nevede správně a řádně řešení žádostí a stížností
- nesplňuje požadavky na dostupnost podle zákona o veřejném zdravotním pojištění

- **odejmout platnou licenci**

- Pokud ZP nadále nesplňuje podmínky pro její vydání

Zákon stanoví, kdy je odejmutí licence na zvážení MZ a kdy je MZ povinnost licenci odejmout.

MZ musí licenci odejmout v těchto případech:

- **zdravotní pojišťovna o to sama požádá**
  - součástí žádosti musí být i návrh na přechod pojištěnců zdravotní pojišťovny (např. sloučení zdravotní pojišťovny s jinou zdravotní pojišťovnou)
- **zjištění, že licence byla vydána na základě nepravdivých údajů**
- **ZP do 1 roku od nabytí právní moci udělení licence nezahájí svoji činnost nebo nezíská alespoň 100 tisíc pojištěnců**
- **přetrvávají závažné nedostatky v činnosti, hospodaření a povinnostech zdravotní pojišťovny, když ani nucená správa podle tohoto zákona nevedla ke zlepšení situace**
- **zdravotní pojišťovna ani po opakované výzvě neplní povinnosti vyplývající z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení a následně i práva EU**
- **u zdravotní pojišťovny jsou naplněny podmínky pro prohlášení úpadku**

Postup při likvidaci ZP – co s pojištěnci?

- **pojištěnci si mají možnost sami zvolit novou ZP**
- **pokud si sami nezvolí → rozhodne ministerstvo, které pojišťovně se zbylí pojištěnci případnou**
  - možnosti: ta s nejvíce pojištěnci, ta nejvíce solventní (na 1 pojištěnce)
  - vybraná pojišťovna bude mít povinnost tyto pojištěnce přijmout

Přechodná ustanovení

- k transformaci současných ZP do nové podoby dojde ze zákona
- o obsazení nových orgánů ZP rozhodnou původní orgány ZP
- proces vzniku orgánů VZP bude upraven zvlášť
- licence bude existující pojišťovně převedena, pokud pojišťovna splní podmínky udělení licence podle nového zákona
  - bude existovat přechodné období
- existující pojišťovny nebudou muset skládat kauci 100 mil. Kč
- transformací nebudou nijak dotčeny finanční prostředky ZP
- Zákon o VZP bude zrušen poté, co VZP získá novou licenci

Děkuji za pozornost.